

STASYS
YLA

ŽMOGAUS RAMYB

Dievo Tarno
Ark. Jurgio Matulai io
išgyvenime ir m styme

Perspausdinta iš Kristaus Karaliaus Laivo
1965 m. rugpjūtio ir rugsėjo numeri .

Tekste randami skaičiai nurodo knygos puslapius — Arkivyskupas Jurgis Matulaitis-Matulevičius, UŽRAŠAI.

Immaculata Press Putnam, Conn. 06260

Žmogaus Ramyb

NEŽINIA, ko žmogus gal t daugiau trokšti, kaip ramyb s ir dvasin s giedros. Kiekvienas ilgisi palaimintos b senos, kur išsibaigia audros ir nerimo srov s, kur žmon s virsta angelais, gyvenimas — rojumi, kryžiai — švyturiais.

Deja, "žem ne rojus, žmon s ne ange-lai ir ia negali gyventi be kryžiaus", — rašo arkiv. Jurgis Matulaitis. Bet netrukus, kreipdamasis konfratr , — kunig , jis prideda: "R pinkis, Brolau, savo širdyje tur ti ramyb ... Jei gali, ir kit tarpe s k ir gai-vink t ramyb ... Matyt, ramyb yra bran-gus dalykas, kad j Kristus labiausiai teik apaštalams" (124-25).

Šie patarimo žodžiai yra tikinantys, nes vienas pagrindini jo paties bruož buvo ramyb , — giedri, gili, žavi ramyb . Dar

mažai kas pastebėjo šventumą, o jau matė jo ramybę, spindinį iš jo veido, iš akių. Kai kam galėjo atrodyti, kad šis žmogus turi nuostabų būdą — labai ramus, taikus, švelnus. Kas žinojo, koki sunkumai ir kančios jį turėjo jaunystėje ir vėliau, galėjo galvoti, kad ši kančia mokytą sušvelnino jo atliepimą vairiems gyvenimo kryžiams. Kai kas galėjo galvoje dar paprasčiau. Juk šis kunigelis, gyvenęs mokslais, vėliau apsvaigęs vienuolišku idealu, pagaliau tapęs vyskupu, neturėjo progos pažinti gyvenimo nei žmoniją, dėl to nebuvo apviltas ar skaudintas. Tikrai būtų naivu galvoti, kad jo ramybė plaukė iš jo būdo, ar iš gyvenimo nepažinties ar iš natūralios apvalios kančios.

PAŽINTI ŽMONES IR MYLĖTI

Arkiv. J. Matulaitis žinojo, ko galima laukti iš žmonijos net švenčiausiame darbe. "Kitados aš maniau, sako jis, kad žmonės tik tada kitiems trukdo, kai juos mato ky-

lant aukštyn, veržiantis geresnes vietas. Dabar sitikinau, kad žmonės daug labiau pyksta ir daug daugiau trukdo, matydami kitus norint iš tolo šiek tiek pasekti Kristaus pėdomis" (125). Jam b davė nyku ir grau- du matant, "kaip žmonės plaunasi, riejas, barasi, kaip pilni neapykantos, giepia pagie- ža vieni prieš kitus" (125).

Žmonėms pažinimas, ypač iš tos pusės, yra pati didžiausia kliūtis mūsų ramybei. Su šia kliūtimi arkiv. Matulaitis susidūrė jau vaikystėje, net savo šeimoje — iš savo paties brolio. Bėdamas kunigu turėjo išgyventi vien skaudžiausius patyrimus, kaip pašventintojai kartais užmiršta savo pašviesuosius ir palieka kančias ir vienumą.

Matulaitis išgyveno tarinėjimą iš pa- i pašaukimo broliui; buvo jį skundžiamas net vyresniesiems. Jis rašo: "Kai man pirmą kartą pranešė rimtas kunigas, kad aš Varšuvos konsistorijoje (kurijoje) esu už bedievis laikomas, kad aš net aprobatos negausiu,

man buvo labai skaudu. Tiesiog susirg s jau iausi, kaip nesavas vaiks iojau kokias dvi savaites". Ir jis prideda: "Kryzius tik paveiksl liuose atrodo gražus, g l mis papuoštas. Tikrasis kryzius, gyvenimo kryzius visuomet sunkus" (107).

Tik mažas mažut lis gali b ti ramus ant motinos rank , kol jo kojy i nesužeidžia aštri žem . Tik vaikas gali šypsotis kiekvienam sutiktam žmogui, kol jis nepaž sta žmoni nemeils, ned kingumo, vyliaus. Jeigu visiems šypsosi suaug s žmogus, mes tur tume sakyti: arba jis yra nenormalus, arba šventasis. Matulai io ramyb ir šypsniis negal jo tad b ti nei naivaus vaiko, nei pamiš lio, o tik šventojo žmogaus, kuris žmoni pažinim perkeit nepaprasta žmoni meile. Ir tai jis padar vedamas didžiausio pavyzdžio, kok mums dav pats Kristus. "Viešpats J zus visuomet buvo ramus", — rašo ark. J. Matulaitis. "Kiek jam žmon s visoki šunybi darydavo, o jis niekad nesiliov

žmoni myl j s ir jiem tarnav s. Numir už juos, nors žinojo ir mat j ned kingum ir niekingum ... Iš vis žmoni , turb t, tik vienas Viešpats J zus pilnai suvienijo žmoni pažinim su j meile. Jis tik vienas, pažinoj s žmones iki pa iam dugnui — visas j tamsias puses, patyr s nuo j baisiausi ned kingum , — niekad nesiliov j myl j s... Mes paprastai elgiam s priešingai. Net ir dor žmog , pažin ar iau, pamat jo silpnas puses, pradedam atšalti ir meil m s širdyse eina silpnyn. O k jau bekalb ti apie tuos žmones, kurie mus žeidžia, užgauna. Toli dar, toli mes, Brolau, nuo tikrosios Kristaus dvasios” (124).

Štai, vienas gražiausi ir taikliausi Matulai io pasteb jim , kad neužtenka žmones pažinti, bet reikia juos myl ti. Ir juo mes daugiau juos paž stame, juo labiau reikia ugdyti savyje j meil ir šitos meil s mokytis iš Kristaus. Meil yra vienas t šaltini , iš kuri turi trykšti ramyb .

Nors Matulaitis toj pa ioj vietoj neprat sia Kristaus ramyb s vaizdavimo, betgi mes žinome patys. Kristus ramus ir tylus Kaipo ir Piloto teisme. Jis, lyg b t bejausmis, ramiai priima apspiaudym ir mušim , piktus kaltinimus ir mel . Ir Kristaus ramyb s paslaptis atsiskleidžia iš jo žodži : "Atleisk jiems, nes nežino, k daro".

Meil negali b ti neatiaidi, jeigu jos bent kiek turime. Kiek mes jos turime, tiek parodome savo atlaidume. M s atlaidumo laipsnis priklauso nuo meil s laipsnio. Mes žinome iš patyrimo, kaip b na ramu, kai galime atleisti nuoskaud ir nesinešioti jos ilgai.

Meil yra didel doryb — pati didžiausia, kurios iš m s reikalauja Dievas ir kuri savo pavyzdžiu paliko mums Kristus. Tai dorybei, iš kurios plaukia ir ramyb , k nyti reikia kit parengiam j dorybi . Ark. Matulaitis mok jo nurodyti ir labai nat rali — pedagogini priemoni . Jis sa-

ko: "Reikia mokytis matant nematyti, girdint negird ti. Reikia mokytis vis tu šunybi , blogybi nejausti taip labai, nesigraužti d l j " (125).

Ži r kime, kaip jis atskleidžia save, parodydamas, kad ir jis buv s jautrus. "Girdint kalbas prieš mylimus žmones, prieš savo taut , niekad negali b ti malonu... Ir aš seniau tokias kalbas gird damas, labai atjausdavau. Bet dabar jos labai menk man daro sp d . Jei kur girdžiu, praskamba ir tiek. Raminuosi tuo, kad mes nuo t kalb nei blogesni, nei geresni neb sime. Tegu sau kalba, k nori, o mes ži r kime savo ir dirbkime, kad b tume kaskart geresni. O jau graužtis d l t kalb visai n ra ko" (124).

Ark. Jurgis iškelia tokio jaudinimosi, graužimosi neprasmingum , netgi kenksmingum mums patiems. "Ta gaiži neapykantos r kštis, kuriai leidžiame viešpatauti

m s širdyse, daugiau mums patiems kenkia, negu m s skriaudjams. Ji m s paiau širdis da" (125).

PAŽINTI SAVE IR PASITIK TI DIEVU

Jei santykiai su žmonimis yra vienas didelis m s nerimo šaltinis, tai antras — m s santykis su savimi pats. Mumyse išauga vidinis kliūties, abejonių, pagundos. Iš to atsiranda susidrumstimas ir savimi pats nusivylimas. Kartais ateina dvasinė naktis arba akis pridengia lyg rukai. Kartais rodo eini, veržies pirmyn ir krinti lyg praraj. Didžiausi nerimo, rpeštis ir sielvartai mums kelia m s paties netobulumai. Juo didesni m s netobulumai, kuriuos pažįstame, juo didesn m s neramybė. Bet ir ia yra sprendimas.

Kaip santykių su žmonimis reikia didelį artimo meilės, taip santykių su savimi pats reikia didelio pasitikėjimo Dievu. Matulaitis rašo vienai vienuolei: "Tik nie-

kad nereikia nusiminti dėl savo netobulybi ir silpnybi. Juo silpnesni jau iam s, juo labiau Dievu pasitik kime. Jis m s stipryb ir išganymas". Ir Matulaitis v l kreipiasi sveik prot , primindamas, kad "tarp idealo ir m s gyvenimo visuomet yra plyšys... Didžiausi šventieji jaut si silpni, nusid j liai ir dažnai skund s, dejava... Pats šv. Povilas skundžiasi, kad ir j varginusios pagundos... Tik stenkis vis eiti tobulyn ir kilti. Neži r k taip labai, kiek dar kelio lieka nueiti. Dievas atlygina už pastangas ir gerus norus. O matydama savo silpnybes ir netobulumus, tik vis žeminkis Dievo akyse, o Viešpats, matydamas nužemint tavo šird neatstums tav s. Juo silpnesni jau iam s, juo labiau pasitik kime Dievu" (123). Kitaj vietoj jis rašo: "Prie tobulyb s priklausom ir mok jimas savo netobulumus kantriai nešti, geriau sakant, kantriai ir patvariai su jais kovoti" (99).

Pasitik jimas Dievu mums yra lyg inka-

ras laivui audringame j ros paviršiuje. Kai mes turime atram ir žinome, kas mus palaiko, tada mes negalime jaustis vieni patys – tarsi b tume žmon s be Dievo.

Štai, paties Matulai io prasitarimai: "V l giliau žvilgter jau savo gyvenim ... Viešpatie, kokia negal . Kiek visur netobulybi , klaid . Beviltis apimt , kad taip didžiai nepasitik iau tavo gailestingumu... Labiausiai mane žud š m nes vaizduot ir mintys. Permažai jas valdžiau. Kiek kart atsitiko koks svarbesnis reikalas, tai jau pagav s mane ir nešiojo, kur tinkamas, ir blašk visas puses, dirbti neduodamas. Taip pat nors dirbau, bet nebuvo geros tvarkos darbuose..."

Po rekolekci j jis rašo: "Matau, Viešpatie, kaip tavo gausios malon s, tek damos nelyginant srov s upelis, nuolat valo, nuplauja nuo sielos netobulybi dulkes ir nušižengim purvus. Už tai a i tau, gailestingasis Dieve!" (84).

PAREIGOS PAŽINIMAS IR AUKOS DVASIA

Šalia žmoni ir m s pa i negali yra dar vienas m s neramybės šaltinis, tai vairs darbai, pareigos ir reikalai. Kartais j susibga tiek daug, kad m s j gos išsiseemia ir m s dvasia ima pavargti. Darbas mus išplaka kaip v jas skudur l . Ir kad dar b gal matytum, kad gal tum kada nors pasakyti: va, baigiau ir galiu atsikv pti, kaip žmogus, visk užmiršti. Dar baisiau, kad vien darb bedirbant, reikia galvoti apie kelet kit pirmyn. Ir kiek pats darbas išvargina, tiek nemažiau išseemia jo planavimas ar pats žinojimas ir galvojimas, kad kiti darbai tav s laukia.

Dar vienas dalykas. Kai kurie m s darbai sutinka vairi kli i , kuri apgal jimas pareikalauja iš m s nauj dideli dvasini ir fizini sunkum . Laimingi, kas gali dirbti normaliai, sistemingai, pastoviai ir daugiausia vienos r šies darb . Jie gali susitvarkyti, susiplanuoti ir taip išlaikyti vidin

ramyb . Ir šiuo atveju žvelkime Matulait . Ži r kime, kaip jis, begalini darb užgul-tas, galvoja ir kuo jis pasitiki. "Ar išeis kas iš mano sunkaus ir vargingo darbo, vienas Dievas težino, kuris viskam duoda der ji-m . Nors žmon s mano darb vadina tuš- iomis svajon mis, bet svajoti aš neturiu ka- da. Man tenka sunkiai dirbti nuo ryto ligi vakaro. Nelabai turiu kada išeiti ir pasi- vaikš ioti. ...Jei ir nieko neišeis iš mano sun- kaus darbo ir vargo, tai, manau, kad bent Dievas priims mano gerus norus ir už juos atlygins, o tai mums visiems turi labiausiai r p ti... Nei turt , nei tuš ios garb s, nei jo- ki poaukš i niekad negeidžiau ir dabar juo labiau j neži riu, tik r pinuosi, kad Dievui tik iau, Bažny iai ir žmon ms gal - iau k gera padaryti" (128).

Ketvirtais metais po Marijon vienuoli- jos atnaujinimo, išvyk s užsienius, jis raš : Užsienyje "sunkiai dirbau ir dirbu, daug vargo tur jau ir turiu. Bet to neži riu. Aš

atsidaviau Kristui, kuris jo darb , varg ir kryžiaus keliu, ir ketinu jo p domis eiti tol, kol tik gal siu ir kiek tik paj gsiu. Kas iš to mano darbo išeis, vienas Dievas težino, tai jam visk ir pavedu” (117).

Atnaujindamas vien vienuolij ir kurdamas antr , Matulaitis, be abejo, žinojo, kad bus žmoni , kurie pasibels t vienuolij duris, ieškodami gyvenimo ramyb s ir ramaus b vio. Taip juk b na, o be to — tokia juk ir vieša žmoni nuomon , kad už vienuolyn r m slypi gili, miela ramyb , kurios pasaulis negali duoti. Ir žmon s t ramyb supranta labai paprastai — ramus, užtikrintas gyvenimas, lengvas darbas, dažnas vaikš iojimas atviroj gamtoj — gražiais vienuolyno takais su rožant liu rankose, paukšteliams iulbant ir saulelei gražiai besišypsant. D l to b simai vienuolei M. R škytei savo laiške jis raš : "Tikra vienuol privalo trokšti ne ramaus b vio, bet darbo ir pasišventimo Dievui ir žmon ms” (99).